

IZHAJA VSAK DAN

Naše obredljive in praznične ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj... Pridržujemo si izključno le upravo „Edinosti“.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti se moči!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.

BRZOJAVNE VESTI.

Hrvatska.

ZAGREB 4. (Kor.) Novemu banu, baronu Skerlecu, se je danes dopoldne v predsedstvenih dvoranah deželne vlade predstavilo uradništvo deželne vlade.

OSJEK 4. (Kor.) Ban baron Skerlec je naznanil voličem okraja Vukovar, ki so mu ponudili poslanski mandat, da pri predstojeljih volitvah iz političnih vzrokov nikakor ne želi kandidirati.

ZAGREB 4. (Kor.) O posvetovanjih srbsko-hrvaške koalicije se poročajo sledeče: Konferenci je predsedoval predsednik koalicije, dr. Grga Tuškan.

ZAGREB 4. (Izv.) Srbsko-hrvaška koalicija je že prvoglasila svojo kandidatsko listo za 60 okrajev. Ljubičević je članov koalicije kandidirajo: dr. Gjuro Šurmin in grof Kulmer v Zagrebu, Sventozar Pribičević v Kurenci, bivši podban dr. Nikolić pl. Podrinski v Ogulinu, dr. Bogdan Medaković v Plaški, Valerijan Pribičević v Slunju.

Seljačka stranka kandidira v 30 okrajih; njen načelnik Stjepan Radić v Ludbregu in Sisku, dr. Ante Radić tudi v dveh okrajih.

ZAGREB 4. (Izv.) Med obema pravaškima skupinama so se vršila zadnje dni neoficijalna pogajanja glede skupnega nastopa pri volitvah. O uspehu teh pogajanj še ni ničesar znano.

Rauch gre v Afriko, Cuvaj zblaznel.

DUNAJ 4. (Izv.) V dunajskih krogih se zatrjuje, da namerava bivši ban, Pavle baron Rauch, ozlovljeni radi poteka dogodkov na Hrvatskem, za vedno zapustiti domovino in se preseliti v jugozapadno Afriko in sicer za enkrat v Ugando.

Z druge strani se poroča, da je bivši kraljevski komisar baron Cuvaj na pol zblaznel. Njegove borzne spekulacije so se mu popolnoma ponesele; zgubil je skoro vse svoje premoženje in vrhu tega mu je vedno pred očmi, da ga preganjajo atentatorji, tako da so ga morali internirati v nekem sanatoriju.

Galški deželni zbor.

LVOV 4. (Izv.) Jutri se prične zasedanje galškega deželnega zbora. Danes so se vršila vsa dan posvetovanja raznih klubov. Važna je bila zlasti konferenca Rusinov, ki so sklenili, da nikakor ne morejo privoliti v

razdelitev deželnih odborniških mest, kakor si to žele Poljaki. Rusini vstrajajo pri svoji zahtevi, da morajo dobiti 3 mandate od 7. Šanse deželnega zbora se za enkrat ne dajo presoditi, vendar pa prevladuje optimistično naziranje in se govori, da Rusini niti v tem slučaju ne posežejo po obstrukciji, če bi Poljaki odklonili njih zahteve.

Pogajanja med ogrsko vlado in ogrskimi Rumuni.

DUNAJ 4. (Izv.) V zadnjem času so se vršila na Dunaju med grofom Tiszom in voditelji ogrskih Rumunov, pogajanja glede narodnega sporazuma. Kakor zatrjujejo rumunski poslanci, je prišlo v vseh najvažnejših točkah do popolnega sporazuma in sicer na poulagi praktične izvedbe ogrskega narodnostnega zakona, ki se dosedaj ni izvajal. Ogrska vlada da je pristala na to, da se rumunski jezik uvede v vseh rumunskih ljudskih šolah, v vseh večjih krajih pa se ustanove tudi rumunske srednje šole. V ogrskem naučnem ministertvu bo baje poseben oddelek za Rumune. Ogrska vlada se je tudi zavezala, da boče z državnimi sredstvi podpirati rumunske kulturne institucije in postaviti v pretežno rumunskih okrajih, rumunske velike župane. Rumunom se zagotavlja s pravično razdelitvijo volilnih okrajev tudi primerno število mandatov v državnem zboru.

Barzilajev govor v italijanski zbornici.

RIM 4. (Kor.) Zbornica nadaljuje adresno debato. Republikanec Barzilaj se je pečal z avstrijsko-italijanskimi odnosi in izjavil, da naprava politika, tičočna se teh odnošajev, vtič postopja, ki je v vednem stanju zboljšanja. Govornik opozarja na položaj avstrijskih Italijanov in pravi: „Če razumevamo pod ireidentizmom aventurško politiko, ki ne soglaša s potrebami dežele, ali če ima kdo namen, izzvati veliko evropsko vojno za oboroženo okupacijo italijanskih provinc avstro-ogrške monarhije, se to gotovo ne nahaja v programu nobene stranke in nobene politika. Če pa naj razumevamo pod ireidentizmom popolno solidarnost interesov kakor tudi dolžnost, preprečiti črtanje avstrijskih Italijanov iz vrst italijanskega naroda, je to politika cele države oziroma bi morala biti. Govornik obžaluje akcijo, ki stremi po slaviaciji Dalmacije, Istre in Trsta in razpravlja nato o avstrijsko-italijanskem sporazumu glede Albanije. Dvomi na skupno delo obeh držav za bodočnost, ker je mnenja, da sporazum ne izkira iz ljubezni, ampak iz ljubosumnosti. Ustvaritev Albanije ni dosegla namena, po katerem se je stremelo, namreč, da bi se Jadransko morje zaprlo za Slované.

Govornik se je pečal nato s tržaškimi namestništvenimi dekreti in opozarjal pri tem na besede barona Gautscha, da včasih problemi notranje uprave silno vplivajo na tužino in da je treba to upoštevati. Upa, da bo imel tudi kak italijanski minister pogum, to povedati. Na vsak način pa naj italijanska zbornica, kar ji govori vest, pove jasno in odločno.

Rumunska zbornica.

BUKAREŠT 4. (Izv.) Debata o predlogu glede aneksije novoosvojenega ozemlja se prične v torek, dne 9. t. m.

Strahovit poraz Bethmannovega kabineta v nemški zbornici.

BERLIN 4. (Kor.) V zbornici danes ista slika kakor včeraj. Že dolgo pred začetkom seje so bile zasedene vse tribune. Po kulturnih poslanci živahno razpravljajo o položaju. Tako po sprejemu provizorične trgovinske pogodbe z Angleško, se je nadaljevala debata o interpelacijah glede dogodkov v Savernu. Predsednik je podelil takoj be-

sedo državnemu kancelarju Bethmannu-Hollwegu, ki je v nenavadno razburjenem tonu zavračal včerajšnje napade in poudarjal, da je šlo včeraj in najbrže tudi danes za napade na vojaško upravo. Kljub dogledkom v Savernu hoče nadaljevati svojo sedenja politiko za Alzacijo-Lotaringijo. Trenutek se mu zdi radi tega resen, ker je nevarnost, da pride do razdora med ljudstvom in armado. Zbornica je spremljala kancelarjev govor z neprestanimi medklici in je morala predsednik ponovno zvoniti.

Konečno je prešla zbornica h glasovanju o predlogu napredne ljudske stranke in socialnih demokratov, ki se glasi: Državni zbor naj sklene konstatacijo, da postopanje kancelarja z interpelacijami nikakor ne odgovarja naziranju državnega zbora. Med velikansko napetostjo in grobno tišino je naznanil predsednik, da je predlog sprejet z 293 proti 54 glasovom. Rezultat glasovanja sta levica in centrum vzela na znanje z viharim ploskanjem, desnica pa z globokim molkom. Kancelar in vojni minister nista bila navzoča pri glasovanju.

Po glasovanju je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri.

BERLIN 4. (Kor.) Državni kancelar odputuje danes zvečer v Donaueschingen k cesarju, kamor sta pozvana tudi lotrinški namestnik grof Wedel in strassburški zborni poveljnik, pl. Dalmig.

Francoska kabinetska kriza.

PARIZ 4. (Kor.) Ministrski predsednik Barthou je bil danes dvakrat sprejet od Poincarrea. Vmes je konferiral Poincarre tudi s senatorjem Binvenom Martinom in Almondom, generalnim poročevalcem finančne komisije. Popoldne sprejme predsednik Ribota.

No-a balkanska zveza.

BUKAREŠT 4. (Izv.) „Epoca“ prinosa interview svojega atenskega korespondenta z Venizelosom, ki je izjavil: Smatram novo balkansko zvezo, inclusive Bolgarsko in Turčijo, za mogočo in sem prepričan, da mora priti prejšlejši do nje. Začetek bodo tvorile medsebojne poštine in trgovinske pogodbe. Z Bolgarsko hočemo živeti v miru in to bo trajalo toliko časa, dokler bo Bolgarska respektirala sklepe bukareške mirovne pogodbe.

Konkordat Srbije z Vatikanom.

BELGRAD 4. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o vprašanju pogajanj glede sklenitve konkordata z Vatikanom.

Iz vznemirjenja v vznemirjenju.

Alli je res tako usojeno, da ne more priti v naši državi do pomirjenja duhov radi dogodkov na Balkanu?

Po sklepu miru v Bukarešti mo misliti, da se moremo oddahniti, ker je odstranjena nevarnost težkih komplikacij, ki bi tudi našo državo pritegnile v krvavi ples, ki bi še razširila rane, zadane nam po nespretnosti naše diplomacije.

Uverjeni smo bili, da nastopi doba pomirjenja, ko bodo naši državniki mirneje treznejše in stvarnejše presojali potrebe, ki jih stavlja nova situacija na Balkanu do voditeljev naše vnanje politike, da se popravi škoda, ki smo jo že pretrpeli in da se vsaj za bodče po pametni politiki kolikor le možno zavarujemo politični in gospodarski interesi naše monarhije na Balkanu.

Toda pomirjenje ni trajalo dolgo, kajti duhove je zopet vznemirila avstrijska diplomacija se svojim kritikom po reviziji bukareškega miru. Nu, tudi to vznemirjenje se je

kmalu poleglo, ker je morala naša diplomacija odnehati, videč, da je popolnoma osamljena s to svojo zahtevo in da jej niti zaveznika Nemčija neče slediti na te nevarne poti. Tudi ta nevarnost je šla mimo brez škode in zlih posledic.

Zopet se je javnost oddahnila. Kar so prišli tisti vpadi albanskih razbojnikov v novi srbski teritoriji, ki so izsilili isto srbsko vojno ekspedicijo v obrambo svojih državnih meja in v zaščito tamčimnega prebivalstva pred albanskimi divjaki razdevalci in požigalci. To pa je bilo zopet v povod naših albanskih diplomatskih, da je hrupno nastopila kakor začetnica teh Albanec in je nevarno grozila Srbiji, ker da je ta poslednja kršila sklepe londonske konference glede meja bodoče Albanije. Medrosti in zmernosti srbske diplomacije se je bilo zahvaliti, da ni prišlo do nevarnih konfliktov. Odnahala je in odpravila svoje vojštevno v roku, ki ga je stavila Avstro-Ogrska.

Potem se je za nekoliko časa uveljavilo miranje presojanje položaja in duhovi so se zopet nekoliko pomirili, dokler ni prišel pariški „Matin“ se svojimi razkritji o vojaški konvenciji, sklenjeni pred balkansko vojno med Bolgarsko in Srbijo proti eventualnemu napadu od strani Avstro-Ogrske na Srbijo. Ta razkritja so zadela avstrijsko diplomacijo kakor bomba in neslovansko javno mnenje v državi je zopet mogočno vzvalovilo, toda to pot še ne toliko proti Srbiji, kolikor proti Bolgarski, namreč proti bolgarski diplomaciji. To je bilo največje in najneprijetnejše iznenadenje, da je imeja naša diplomacija ravno Bolgarsko in njenega Ferdinanda kakor aktivno postavko v svoji balkanski politiki. Ozlovoljenje v naši oficijelni Avstriji in vseh učitih krogih, ki so trdno verovali v močrost in dalekglednost te naše politike, se je obrnilo z vsjo silo tudi proti Rusiji, ker so bili v teh krogih uverjeni, da se je ona vojna konvencija sklenila pod patronanco Rusije, ali celo po inspiraciji in zahtevi iz Petrograda. Uverjeni so bili, da bi bila Rusija v slučaju krvavega konflikta med balkanskimi državami in Avstro-Ogrsko z vojno silo nastopila proti Avstriji.

To je bilo krika o zavratnosti in nelojalnosti. Ali da so vsi ti, ki so bili tako silno ogorčeni, malo pogledali v zgodovino minolega stoletja, bi morali priznati, da je postopanje Rusije — ako je res imela take namene — vsaj razumljivo. Se pač vse maščuje na tem svetu. Zgodovina leta 1848 govori, kdo je sedaj poleg Hrvatov rešil Avstrijo iz obupne situacije in rešil mor d a celo obstanek monarhije in dinastije. Bili so Rusi pod vodstvom generala kneza Paskieviča. Zgodovina krimske vojne l. 1854 pa pripoveduje, kako se je Avstro-Ogrska pridružila mnogoštevilni sovražalkom Rusije, ki so jo prisilili v sklep miru, k a t e r e g a p o s l e d i c e š e d a n e s Rusija težko občuti.

Ali je bilo potemtakem, po takih zgodovinskih dogodkih, kako čudo, da vnanja politika Rusije ni bila nikoli posebno priljazna Avstriji, da napetost med dunajskim in petrogradskim dvorom ni hotela nikoli prav ponehati notji do današnjega dne. In če še štejeemo vse insulte, s katerimi je avstrijsko časopisje, ne izvzemši oficijoznega, vsikdar obkledalo Rusijo, potem bomo vsaj umeli, zakaj se tudi na Balkanu pota Avstrije in Rusije križajo...

Tako smo bili, po razkritjih v „Matin“, v krizčasti napetosti nasproti vsemu Balkanu in nasproti Rusiji in javnost je bila vznemirjena ob misli, kak bi bil naš položaj, če bi prišlo do eksplozije in bi se morali mi boriti na toliko front, in še posebno ob misli na možnost, da bi se po-

PODLISTEK.

Rdeči mln.

Roman. Spisal Xavier de Montépin.

— Enkrat ste me že razžalili — je odgovoril Lascars silovito jezno — in sedaj me zopet zasramujete. Zato mi dolgujete zadoščanje.

Marči je ponovno zmignil z ramenj. — Vi ste blazen! — je vzkliknil.

— Vi pa strahopetec! — je odgovoril Lascars kriče. — Da, trikrat strahopetec, če se branite prekrižati svoj meč z mečem plemiča.

— Plemiča? — je vprašal d'Hérouville s porogljivim glasom. — To pač težko verjamem, kajti „noblesse oblige!“ — Ne, plemiči vi niste, in če ste bil, že dolgo niste več. Gospod de Lascars, vaše življenje mi je znano le predobro. Zakaj vas je kralj preganjal z dvora? Zaradi brezčastnosti in

izdajstva! Srečolovec, ničrednejš, slepar, stan, ki ste mu pripadal, vas izključuje, ne pozna več. Če ste bil kedaj plemič, vam je ta čast sedaj odvzeta.

Lascars je prišla močna omotica. Pravkar še blede lice mu je močno zardelo, kakor bi ga hotela zdeti kap.

— Marči d'Hérouville, vprašam vas zadnjičkrat, ali se hoče bitti z menoj?

Marči se je obrnil napol v stran in rekel nazaj črez ramo: — Kdo se dvobojuje z ničrednejšem? Brezčastni lopov, pojedite in dajte se obesiti kje drugje!

Te besede so uničujoče učinkovale na Lascarsa. Opetekel se je in vsi so mislili, da se nezavesten zgrudi na tla. Toda opogumil se je še enkrat. Ni padel, glasno so mu potegnile stisnjene prsi sapo vase in nsenkrat je potegnil meč iz nožnice ter ploskoma z njim udaril d'Hérouvilla po licu, kričoč s hropčim glasom: — Strahopetec, ali se boste sedaj bitti z menoj?

Gledalci so se prestrašeni zdrznili in so hoteli skočiti med ona dva.

— Pustite ga vendar, gospoda moja, naj dela, kar hoče — je dejal d'Hérouville tako čudovito mirna, kakor je bil miren že od vsega začetka. — Poštenjak se ne bje s tatom; seveda se pa more, ne da bi izgubil kaj na svoji časti, braniti proti zavratnemu morilca. — Potegnil je meč iz nožnice in se postavil v bran.

Gostje so se takoj postavili v krog okoli obeh nasprotnikov. Vsi so želeli videti prizor, kako hočeta dva plemiča v krasno opremljeni dvorani pod sijajnim stencem usmrtiti drug drugega.

Cydalise je bila vsa obupana v sled dogodka, ki bi mogel za vedno uničiti dobri glas njene hiše. Vzkriknila je na ves glas, si začela ruvati svoje ponarejene kodre in kite ter pretakati cele potoke solza, ne da bi pomislila, da so jej njena belo in rdeče pobarvana lica vsled tega začela postajati marogata.

Lascars in d'Hérouville sta bila skoraj enako močna in njuna križajoča se zelo ostra paradna meča sta bila enako dolga. Ni se torej moglo vedeti, kak bo izid boja;

toda baron je kar trepetal v svoji besnosti, doč m je bil d'Hérouville hranil svojo neporušno hladnokrvnost, vsled česar je bil mnogo na boljem.

Že pri prvih sunkih so izpoznali vsi, ki so bili priče temu dvoboju in so bili sami dobro izveščani v dvobojevanju, da si je Lascars vzel za cilj prsi svojega nasprotnika, da ga je torej hotel usmrtiti, pri čemer pa se je pozabljal primerno kriti, dočim pa se je d'Hérouville omejeval le na to, da je odbijal sunke, kar se je dogajalo z občudovanje vzbujajočo spretnostjo in vztrajno srečo.

Lascars, ki je nalezaval vedno med ostjo svojega meča in prsmi, ki jih je hotel predreti, takorekoč na jekleno steno, je postal vedno besnejši in je podvojeval svoj napor. Moral pa se je kmalu utruditi s takim naperom. Že na čelu so se mu nabreklile, znoj mu je kapljal s sencev na lica, noge so se mu začele tresti in drhteča roka je zmagovala le še zelo negotove sunke.

(Dalje.)

tem vsa Evropa zavrtela na krvavem plesu.

In Srbija! Dogodki, od Aehrenthalove neumne gospodarsko-politične vojne s Srbijo pa do današnjih dni, so kupičili toliko netiva v sosednji Srbiji, da je zopet vsaj razumljivo, če tam dol ne vlada posebno prijazno razpoloženje nasproti nam. Da niti ne govorimo o nečuvnem zasramovanju Srbije in srbskega naroda po avstrijskem časopisu, saj zadošča neutralno dejstvo, da je naša balkanska politika vsikdar delovala na oslajenje Srbije in na paralizovanje vsakega njenega političnega uveljavljanja. Da mi smo čuli nekoč od odlične strani — vojaške — da so se nekaj časa na Dunaju najresneje bavili z mislijo, da bi Srbijo sploh izbrisali z zemljevid balkanskega polotoka. In v Srbiji so dobro vedeli to in so bili obveščeni o teh dispozicijah. Te sanje so seveda definitivno odsanjane po balkanski epopeji. Je-li potem, vprašamo, čudo...? Raj naj bi strog sodnik med Nemci in Madjari izprašali svojo vest, koliko krivde je tudi na njih, da je prišlo tako! Ta historična dejstva naj bi uvaževali oni, ki so toliko ogorčeni radi izdajstva, zavratnosti, nelojalnosti! Pameten Avstrijec ne more naš diplomacijo svetovati drugega, nego da se sprijazni z dejstvi in da jim prilagodi svojo politiko v čim izdatnejši korist mozarbije.

Naj na zaključku omenimo še zadajega — polkzuza vznemirjenja duhov. Glasovila „Neue Freie Presse“ je prinesla v svoji ponedeljkovi številki senzacio, da je v isti čas, ko je bila sklenjena konvencija med Srbijo in Bolgarsko, tudi Rusija sklenila tako proti Avstro-Ogrski naperjeno konvencijo s Srbijo, Bolgarsko in Črnogoro!

Nu ta bomba na srečo ni — kakor bi rekli Hrvatje — upalila. Pričakovali smo zopet silnega krika. Prevarili smo se. Drugo časopisje je šlo molčeč mimo in tudi ista „N. Fr. Pr.“ ni več govorila o njej. Ali je dobila morda mgljaj? To bi govorilo, da so bili oni krog, ki se sicer poslužujejo tega lista, to pot vendar previdnejši in da niso hoteli vnovič mahati s sabljo okolo sode, napolnjenega s amonitkom. Vznemirjati pa mora vendarle to „vzkritle“ v „Neue Freie Presse“, ker pravi, da je v naši državi še elementov, ki se igrajo z ognjem, ker jim vsa svarila zgodovine niso še dovolj prepričevalna, da morajo že enkrat odnehati od svojega tradicionalnega sovrašstva proti slovanskim državam — sovrašiva, ki je doneslo naši monarhiji le škode, težko popravljive škode.

Iz srbskih listov.

„Balkan“ poješajuje, zakaj se je bolgarski kralj Ferdinand proti vsakemu pričakovanju povrnil v Sofijo, ko se je vendar splošno pričakovalo njegove abdikacije. Belgirajski list navaja dva vzroka. Prvi je v tem, da mu je bolgarski ministrski predsednik zagotovil, da na predstoječih volitvah v sobrajne zmagala vlada nad rusofil. Potem pa da je tudi Avstrija siliila Ferdinandu k povrnitvi, ker bi abdikacija pomenjala tudi za Avstrijo nevspeh v nji balkanski politiki.

„Mali Žurnal“ se zavzema za enotnost srbske in črnogorske vojske ter zahteva v ta namen najprej, da srbski oficirji organizirajo črnogorsko vojsko, a črnogorske oficirje naj bi poslali v Srbijo v nadaljnje izobraževanje.

„Politika“ prinaša na uvodnem mestu pjasnila nekoga srbskega državnika o razmerah med Srbijo in Avstro-Ogrsko. Srbska vlada pričakuje velike težave na reševanju vprašanja vztočnih železnic. Tudi g. Jovanović, srbski poslanik na Dunaju, ki je doslej jako optimistično prezoljal uredbo gospodarskih razmer med Avstro-Ogrsko in Srbijo, sodi sedaj, da sedanje težave ne bodo male.

„Trgovski glasnik“, glasilo trgovstva, označa presenečenje in razburjanje na Dunaju radi tajne pogodbe med Srbijo in Bolgarsko (priobčene v pariškem „Matina“) kakor hinjano, ker je bila Avstro-Ogrsko že pred začetkom sovražnosti Bolgarske proti Srbiji in Grški po Bolgarski obveščena o tej pogodbi. Toda tedaj so v Avstriji prizanašali Bolgarom, ker so dobro vedeli, da ti poslednji niso bili nikoli odkritosrčni zavezniki Srbije. Sedanje presenečenje da ovaja le lastno nečisto vest in nič drugega.

Domače vesti.

Smrtna kosa. Umril je v sredo popoldne v Šmarjah pri Ajdovščini v 67. letu svoje starosti g. Fran Gruntar, veleposelnik župan, član okrajnega šolskega sveta gorliškega in cestnega odbora ajdovskega, odlikovan z zaslužnim zlatim križcem. — Ugledal narodni rodbini naše sožalje.

„Kam nas vodi pot?“ V včerašnjem „Dnevu“ se je pod tem naslovom zopet

oglasil eden onih naivnih, a obenem vendarle zlobnih, in kar jih najboljše karakterizira, — lažljivih tržaških dopisnikov, ki vidijo v svojo srečo v brezimnih napadih na naše politično vodstvo in naše voditelje, ki ne morejo živeti, da ne bi na vsako toliko malo pozabavljali in polagali. Potem jim odleže za nekaj časa, nakar se pa zopet zaženejo z novimi zabavljanjem in novimi lažmi v naše javno delo, kakor žčene v mimogredočega potnika. Tako je storil tudi tržaški dopisnik v včerašnjem „Dnevu“, kjer je začel svoj duhoviti dopis s stvarjenjem sveta in naseilitvijo Slovanov ob Adrijli in potem prišel do trditve, da se ljudstvu meče pesek v oči, da ljudstvo vse verjame vladi in poslanecem, „čeprav se ga na vseh straneh farba“, in zato ponizao čaka in čaka. Potem pa pravi dobebedno:

„Se je čas, da dosežemo lepšo bodočnost. Toda ne s tem, da bo životarila politična organizacija tržaških Slovencev s 150 člani — kar nam je dokazal nedeljki občni zbor, in da bo njeno delo tako, kakršno je bilo do danes. Biti samo član organizacije in nič ne imeti drugega od nje, kakor par shodov kvečjemu na leto, to tudi nič nima veljave. Tudi s tem si društvo ne bo privezalo članov nase, če bodo gotovi voditelji, ki so sicer ob volitvah zelo prijazni, odbijali ljudi s preziranjem od sebe. Delavca n. pr. tja, kjer se ga ogleduje skozi več očaj od nog do glave, gotovo ne bo vleklo srce. Hudo je namreč slišati podobne nagodbice, kakor n. pr.: Sedem delavecov nas je bilo, ko smo šli nekoga dne po letošnjih volitvah po tržaški ulici. Prišel nam je nasproti izvoljeni poslanec našega okoličanskega okraja. Ko ga zagledamo, smo se ponizno postavili na stran ulice ter privzdignili svoje klobuke. Toda naš poslanec je šel mimo ne samo, da nas ni pozdravil, ampak je celo prav pošteno usta in nos nakremžil. To nas je bolelo tem bolj, ker smo bili v volilnem gibanju najzvestejši zaupniki in bojevniki. Tedaj se nam je lizal, zdaj nas pa prezira in se nas sramuje. Bržkone zato, ker smo kot delavci slabo občečeni. Med našimi poslanci in odborniki političnega društva so sicer izjeme, toda precejšnje število je takih, ki znajo prav po salamensko prezirati. Je li to demokratizem? Dostler se posamezniki, ki celo stvar kvarijo, ne bodo spametili, ni upati, da bi se v tem pogledu razmere obrnile na bolje.

Glavni vzrok, da so naše politične razmere tako razdrapane, pa tiči v tem, da se do danes, kakor smo že pisali, ljudstvu ni nudilo politične izobrazbe. Samo shodi niso glavno vzgojevalno sredstvo, treba uverti predavanja, tečaje, pogovore in dobro čtivo. Le na ta način bi bilo mogoče, da bi se zgradilo na tržaškem ozemlju močno in trdno politično organizacijo. Kar se tiče smeri organizacije, bi se bilo pač treba prilagoditi razmeram.

Veliko važnost polagamo na tajništvo, ki ga uvede politično društvo na podlagi sklepa zadnjega občnega zbora. Mislimo, da je to prvi korak k reformaciji.

Kadar bo imelo ljudstvo odprte oči, bo imelo priliko spoznati vso ostudno gnolobo današnjega sistema. Če pripravimo trpečih narod enkrat tako daleč, se nam ni treba bati ničesar. Spoznanje je ona sila, ki nam vdahne novih moči in orožje, ki nam ugadi pot v bodoče življenje.

Dopis je spisan dne 26. minulega meseca in pri „Dnevu“ so ga uredili in uredili, preden so ga spravili v svet, ker se jim je menda vendar zdel prepliten in prepodel. Končno pa so ga vendarle priobčili, ker pač niso imeli drugega „tržaškega“ graddiva. Sicer bi se res ne izplačalo, da bi se prerekal z dopisnikom, ki prav po paglavsko meče izza vogala kamenje na ljudi, ki bi ne smatrali za nikako čast, da bi ga prišli za ušesa, ko bi se ne skrival za varalci. Priobčili pa smo njegov zlobni in lažljivi napad, da naši čitatelji izprevidijo sami, kakšni so oni tržaški zabavljači, ki se zbirajo okrog ljubljanskega „Dneva“.

Vprašujemo le, kako to, da se ta velemodri „Dnevov“ dopisnik ni oglasil na občnem zboru našega političnega društva ali na onem javnem shodu pred njim, kjer bi bil vendar imel dovolj prilike, da bi bil povedal v obraz našim poslancem, da farbajo ljudstvo in „prav po salamensko“ prezirajo delavce, najzvestejše zaupnike in bojevnike. Zakaj ni govoril tam? Zato, ker je čisto navadna laž, kar je napisal za „Dan“, in ker s svojo lažjo ni upal na dan tamka, kjer bi bil dobil takoj primeren odgovor. Za varala hrbtom „Dnevovega“ odgovornega urednika se pač repenči kakor petelin na gozju, dočim pa ga na omenjenem shodu in zboru najbiž niti bilo ni; kajli ljudje njegove vrste se boje rezalce iz obraza v obraz, kakor vrag križa. Zakaj pa se v „Dnevu“ ni upal imenovati onega našega okoličanskega poslanca, ki se je pred volitvijo „lizal“ delavcem, ki jih pa sedaj prezira in se jih sramuje? Na dan z imenom tega poslanca in tistih sedmih delavcev, da vidimo, kdo je podlež, ki mu sme vsak pošteni tržaški Slovenec

pljunuti v lice: aii tisti poslanec, ali „Dnevov“ lažljivi in obrekovalni dopisnik!

In če naša politična organizacija le životarja s svojimi 150 člani: zakaj pa vendar „Dnevov“ dopisnik ni preskrbel, ko ima baje toliko pristašev v Trstu, da bi bilo pristopilo pred občnim zborom vsaj 150 teh njegovih pristašev političnemu društvu — saj se je vendar na vseh shodih in tudi v našem listu vabilo k pristopu! Kako veselje bi bil lahko doživel potem: sam bi bil lahko izvoljen za predsednika političnega društva, v odbor pa sami taki njegovi pristaši, ki se ne ližejo delavcem in jih tudi ne prezirajo „prav po salamensko“, kakor baje zna precejšnje število sedanjih odbornikov političnega društva. Potem bi si lahko uredil lepšo bodočnost tržaških Slovencev prav po svoji mili volji brez klicelazenja in brez poniznih kužekov (sic!), za kakršne baje smatrajo tržaške Slovence zaradi farbarske politike naših poslancev in našega političnega društva. Potem bi nihče, nikogar ne ogledoval skozi več očaj od nog do glave in članom svoje politične organizacije bi lahko dajal on kot vrhovni voditelj tržaških Slovencev poleg shodov, ki sicer nimajo nič veljave, kakor pravi, še zlato uro porvhu, kar bi potem imelo veljavo.

Pa politične izobrazbe, ki je dosedaj naše politično vodstvo ni nudilo, bi dal ljudstvu! No, mislimo, da v tem pogledu nismo ravno tako na slabem v Trstu, toda če misli „Dnevov“ dopisnik, da bi bila morda tudi za naše tržaško ljudstvo primernejša „Dnevovska“ teležekrvna politična izobrazba, nego pa ona, ki mu jo je dalo naše politično društvo, potem naj le gleda, da kmalu zasede predsedniško mesto v političnem društvu. Ob taki sposobnosti in taki politični izobrazbi, kakor jo je pokazal v svojem dopisu, mu sedanjí predsednik gotovo prav rad odstopi svoje mesto.

Predavanje, tečajev, pogovorov in dobrega čtiva — naročba „Dneva“ bo obilgata za vsakega tržaškega Slovenca (60.000! Izvodov na dan! Hura!) — bo potem dovolj. Ker se uvedejo v političnem društvu tudi razni tečaji za „šestolote“, babice itd., odpadejo sploh vsa ostala društva, ki so se bavila dosedaj s predavanji, tečaji, pogovori in preskrbljevanjem dobrega čtiva. Potem se tudi „Dan“ ne bo več norčeval iz našega akademičnega društva „Balkana“ in njegovega ustanavljanja ljudskih knjižnic, čitavnice, pevskoga društva, NDO, ZJZ, itd. se seveda razpuste, kajli vse njihovo izobraževalno in vzgojevalno delo prevzame politično društvo. Predsednik pa bo obenem tudi režiser slovenskega gledališča.

Tedaj bo imelo ljudstvo odprte oči in bo imelo priliko izpoznati vso ostudno gnolobo današnjega sistema, ki ga seveda gojijo in vzdružujejo vi, današnji voditelji tržaških Slovencev, Gregorini, Rybáři, Wifani itd. Ko mi, „Dnevovci“, pripravimo trpeči (do ne pozna tega izraz!) narod enkrat tako daleč, se nam ni treba bati ničesar!

Ne! Dovolj je! S krepko zausnično bi mu človek izbil iz ust njegovo lastno ostudno gnolobo, ko bi se ne bal, da si onesnaži roko! Vi pa, tržaški Slovenci, ki ste bili vedno ponosni na svojo čisto narodno politiko in njeje predstavitelje, vi pa sodite, kam spada človek, ki se je drnil naplati tako podel napad, in kam „Dan“, ki ga je priobčil!

Spoštuj svoj jezik! Reški „Novi list“ prinaša poziv do reških Hrvatov, ki velja, metali mutandis, v polni meri tudi za naše tržaške — grehe:

Naši ljudje se morajo, ko zahajajo v prodajalne, vsikdar in povsodi posluževati svojega slovenskega jezika.

Ali, na žalost se dogaja večinoma — nasprotno. Naši ljudje zahajajo v prodajalne in začenjajo oni prvi govoriti italijanski. Ne delajo pa tega samo v prodajalnah Italijanov in Nemcev, ampak celo tudi v tistih prodajalnah, ki so jim lastniki Slovani!

Vsak naš človek bi moral biti ponosen, da je Slovenec. Oni, ki se nekako boje ali sramujejo odkrito dokumentirati pred nasprotniki, da je naše slovenske narodnosti, ni vredni, da ga nosi ta črna zemlja. To strahopetnost treba iztrebiti, a vsakdo izmed nas mora povsodi ne le brezobzirno kazati svojo narodnost, ampak tudi svoj slovenski ponos!

Kolikokrat gledamo v prodajalnih našega človeka, pak ponizao jezika — italijanski. Prodajalničar, ali njegov pomočnik, ako le Italijan, se mu smeje zaničljivo in se mu roga. Čemu tako ponizavanje pred prodajalničarjem, ki mu nosiš svoj denar? Ne pozujuj se pred njim, ne govori ti v njegovem jeziku, marvec zahtevaj edločno, da on govori v tvojem jeziku! Kolikokrat se dogaja celo, da prihaja naš človek v prodajalno, banko, pisarno itd. pa govori italijanski — s Slovence m! (Celo v našem uredništvu smo že večkrat dožvehi, da so nas nagovorili italijanski, a ko smo jih pošteno ošteli, jih je bilo sram la so se izgovarjali, češ, da niso vedeli, da znajo tu slovenski. Prav te dol je neki niš rojak iz Kranjske začel po — nemško! Prip. ured.) Ko mu ta svetuje, naj govori

slovenski, „ker smo naši“, odgovarja ponizno, da je mislil, da se ne govori tu slovenski. Takega „misljenja“ ne sme biti. Tako more naš človek „misliti“ v Italiji, ne pa v Trstu, kjer smo mi na svojem! Od vsakogar, ki mu dajemo in nosimo svoj denar, moramo brezobzirno zahtevati spoštovanje do našega jezika, a pri tem glejmo, da se kolikor je možno držimo načela: Svoj k svojemu!

Za njih nesramnost nešo brezobzirnost! Prejel smo: V brivnici Petra Bagatina v ulici Carducci št. 15 brlje bravec Ermano Ben ljudi z brivnico, Slovence pa tudi s ščavi. Ne dolgo temu je zmerjal tudi mojo soprogo s ščavi v nekem prepiru radi stopnic. Tudi sicer moram v enomer pogoltati prosko maledetti ščavi iz ust tega brivca. Rojen je bil sicer ta sin kulture v Tržiču, ali stariši so mu bili rejniki! Tudi njegova žena, da si Slovenka (s prilinkom Jopavice) otepje okolo sebe s ščavi. Zamramovaica staujeta v ulici Fondleria št. 4, III.

Priporočamo tega človeka Slovence m posebao še zato, ker smo doznali, da hodi v privatno hišo brit tudi nekoga našega rojaka, prijetnega krojača. Tega opozarjamo, ker bi mu moglo škoditi, ako bi prišli z imenom na dan. Tudi v brivnici Bogatinovo zahaja več Slovencev. Morda se bo zdelo ta naša notica odlijazna. Nam pa jo je narekovala narodna dužnost. Kje je, za božjo sveto voljo zapisano, da moramo mi komu nositi denar in se po vrhu puščati zmerjati s ščavi? Hvala lepa za tako — koncilialnost! Na nakovalu nesramnosti naj le pada klidivo brezobzirnosti!

Za hrvatsko šolo v Trstu. — Odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu je razposlal nastopno okrožnico:

P. n. Gospodine! Da u Trstu živi velik broj naroda naše krvi i našega jezika, općenito je poznato i priznato. Poznata je također i žalosna činjenica, da se ovdje tjeka hrvatskih roditelja odnarođuju i ođtuđuju u školama tuđih jezika i tuđih običaja. Da se toj manj stane na put, sastaje se u marju god. 1910. ljudi svijesni svoje narodno-dužnosti i ustrojše „Podružnicu Družbe sv. Cirila i Metoda“ u svrhu, da sabire novac za podignuće hrvatske škole u Trstu. Ta je podružnica dozvala na okup iljep broj članova i sakupila znatnu svoticu novca. Nu, sve je to još premla naprama ogromnim zahtjevima, koji se nameću za postignuće cilja. Ali ne plašimo se! Valja da jednom počemo i sa otvorenjem škole, i počet ćemo!

Nu, pošto naša „Podružnica“ ovisna od istarske svoje matice, ne može, kao takova, da izvan Istre podiže škole, odučilo se, da se ju raspusti i ustrojši novo društvo pod imenom „Hrvatsko školsko društvo u Trstu“. — Pravila toga novoga društva uzeta su već od politične oblasti do znaaja a sad nas dužnost zove, da se konstituiramo.

Braćo! Uzvišeni cilj, što smo ga sebi postavili, podati će nam snage, da ovu njivu zajedničkoga rada, makar i uz najveće žrtve, što bolje obradujemo. Uvjereni, da je plemenito ovo djelo za narod prva i najsvetlija naša dužnost, stupimo svi u novo kolo, da nastavimo rad onih, koji su pred ti godiae pokrenuli „Podružnicu“, da podademo našoj djeci ono, što joj po prirodnom zakonu pripada — jezik rođa svoga.

Konstituiraćuća skupština „Hrvatskog školskog društva“ obdržavat će se dae 7. decembra t. g. u 10 sati u jutro u prostorićama „Dalmatinskoga skupa“ sa sljedećim dnevnim redom: 1) Pozdrav predjednika, 2) Izvješće tajnika, 3) Izvješće blagajnika i revizora, 4) Raspust Podružnice, 5) Konstituiranje „Hrvatskog školskog društva“, 6) Eventualija.

Molimo ovime Vaše Gospodstvo, da se odazovete našem pozivu na gornju skupštinu i da obavjestite o istoj Vaše prijatelje i znance.

Sa odličnim šlovanjem ODBOR

„Podružnice družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru u Trstu“.

Matko Mandić predsjednik, dr. Fran Brčić tajnik, Miroslav Šiglic blagajnik.

Odbornici: Prof. dr. Ljudevit Čiković, prof. Stjepan Čubretović, Josip Costaperaria, Benjamino Deprato, dr. Josip Glacani, Ivo Bolonić, Ante Perić, Stjepan Mimica.

Žaljenje s ščavi. — Anton Gropajc z Vrdele h. št. 214 je imel skupno z bratom Svatkom neko civilno sporno stvar. Ker pa je poslednji odsojen v Ameriki, mu je bil odvetnik dr. Jgodic uradnik potom potaviljen za kuratorja. Včera j okoli pol desetih predpoldne je rečeni odvetnik na ulici Cavana apostrofiral Anton Gropajca, zakaj ni prišel v njegovo pisarno, ko ga je vendar dvakrat zval po telefonu. Nu, to je privatna stvar, ki nas ne briga in bi tudi ne sodila v javnost. Ali rečeni odvetnik je ob tej priliki zagrešil nekaj, kar sodi v javnost in kar moramo javno užigosati. Zaesel se

je namreč nad Gropajcem: „Per voi ščavi no merita far niente! Ne, k takemu naroduemu žajfenju ne smemo molčati niti tedaj, če je iz zagrešil pristen Italijan, kamo-li pa iz ust človeka, ki mu že prilimek ovaja, da ga je rodila naša mati!“

Veliko javno ljudsko predavanje pri Sv. Jakobu priredi v sporazumenju z odatnimi narodnimi krogi Slovanska Čitalnica in sicer v dvorani Konsumnega društva. Predava g. dr. Egon Starč o predmetu Jan Hus in Jan Žižka. To predavanje, v katerem se nam orisuje najlepša doba češke zgodovine, gibanje husitov in velike husitske vojske, bo pojasnjevalo 90 krasnih podob, ki kažejo slovite zgodovinske kraje iz te dobe, slike iz krvavih husitskih vojsk, sodbo Jana Husa pričo nemškega cesarja in rimskega papeža, sežiganje Husa na grmad itd. Pričetek ob 8 zvečer, vstopnina za osebo 10 stotink.

Milčinskega „Pravljice“ bo recitiral v prid družbe sv. Cirila in Metoda v ponedeljek, dne 8. t. m., ob osmih zvečer g. Vinko Rožanski v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu. — Vstopnina je za odrasle 40 vin., otroci v spremstvu odraslih so prosti.

Tržaška mala kronika.

Trst, 4. decembra.

Stavka voznikov pri Solaški delniški prevoznici družbi traja dalje. Dosedanja pogajanja so bila vsa brezuspešna. Ker so stavkovci skušali preprečiti vožnjo voznikom, ki so bili sprejeti namesto njih, je policija zastražila hleve in kolnice, kjer ima omenjena družba svoje konje in vozove.

Pretep. Ponoči sta se v Solni ulici nekaj sporekla kurjača 24letni Josip Nakita, stanujoč v ul. Sv. Servola št. 1, in 26letni Izidor Novacco, stanujoč v Obočni ulici št. 4. V prepiru pa je Novacco potegnil iz žepa nož in ga zavalil svojemu nasprotniku med rebra. Napadalec je pobegnil, a pozneje so ga ujeli in aretirali. Ranjenca je obvezal zdravnik rešilne postaje.

Nesreča v ladjedelnici pri Sv. Roku. V ladjedelnici pri Sv. Roku je padel danes dopoldne 47letni tesar Josip Koclančič, stanujoč pri Sv. Mar. Magd. Spod. št. 2, iz višine 10 metrov in se težko poškodoval. Zlomil si je levo roko in zadobil je težke notranje poškodbe. Ponesrečenca so prepeljali v mestno bolnišnico.

Spoznan mrtve. Poročali smo, da je dne 22. novembra neki človek nanaglozoma umrl v ulici Nikolaja Macchilaveitija in da se ni moglo dognati, kdo naj bi bil mrtvec. Kakor smo izvedeli sedaj, je bil to 45letni dinar Miha Maver, rodom iz Repentabra. V Trstu je stanoval v ulici Riborgo št. 35. Spoznal pa ga je njegov brat po fotografiji.

Slovensko gledališče

v Trstu.

V nedeljo dne 7. t. m., popoldne ob 3-30 se uprizori kot kronška predstava (ragedijska nesmrtnega Šekspira

„OTELLO“

Cene so samo dvojne. Vsi sedeži, v ložah, parterju in na galeriji, stanejo samo po 1 krono. Stojišča v imenovitih prostorih pa samo 50 vinarjev.

Zvečer nastopi prvič na našem odru bivši tenorist slovenske opere v Ljubljani in ljubljenec ljubljanskega občinstva

Stanislav Orželski.

In sicer v krasni Straussovi operi

„CIGAN BARON“.

Ostale vloge so v rokah g. ce Fritzove, g. ce Lepuševe, g. ce Kovarčeve, ter gg. Dragutinovića, Rumpelja, Ferluge in Ljubica. Začetek ob 8-15.

Predstava je v abonementu.

V ponedeljek 8. t. m. popoldne se ponovi

„CIGAN BARON“

z Orželskim v naslovi ulogi. Tako bo moglo tudi popoldnansko občinstvo čuti odličnega tenorista Orželskega.

Zvečer pa se uprizori drama italijanskega pisatelja Traversa

„SVATBENO POTOVANJE“.

Ta drama spada med najboljše proizvode novejših dramatske italijanske produkcije ter je imela tudi na nemških odrih popoln uspeh.

Ta predstava, o kateri še spregovorimo, je izven abonementa.

Začetek ob 8-15.

Vstopnice in sedeži so v razprodaji pri dnevni gledališki blagajni v „Narodnem domu“ (glavni vhod).

Operni pevec g. Stanislav Orželski, ki nastopi v nedeljo prvič kot gost na našem odru, je bil gotovo najboljši tenor, kolikor jih je kedaj štele ljubljanska slovenska opera. Dne 2. t. m. je g. Orželski priredil koncert v Narodnem domu v Ljubljani in ob tej priliki je pisal priznalo strogo objektivni kritik „Laibacher Zeitung“ o njegovem nastopu takole:

„Takoj pri nastopu na oder je bil Orželski najprijazneje pozdravljen in je hitro očaral s svojim zvočnim, prekipeljavim, mladostno-krepkim tenorskim glasom, s katerim je ljubljanskemu občinstvu pripravil toliko uživanja. Njegov že nekdanji krasni in izšolani glas je med tem že pridobil na običli in izvežbi, prednasauje je uglaseneje in temu primerano izraziteje. Užitek poslušanja g. Orželskega je sedaj, tudi po strogem merilu velik in pristen: g. Orželski se je v času svoje odsotnosti iz Ljubljane vidno izpopolnil v svoji plemeniti umetnosti.“

V nedeljo in ponedeljek bomo torej imeli priloiko, da čujemo tega libornega pevca, kar pomenja gotovo lep glasbeni užitek.

Kakor čujemo, se namerava g. Orželski dalje časa pomuditi v Trstu in zato bi prav tople priporočali vsakemu gledališkemu vodstvu, da izrabl to ugodno priliko in si zagotovi g. Orželskega za ves čas njegovega bivanja v Trstu. Tako mu bo tudi mogoče vsaj za božične praznike postaviti na oder kako novo resno glasbeno delo, n. pr. Gounodovega „Fausta“, za katerega bi bile solo-uloge ne le dobro zastopane, temveč jih imajo vsi solisti kot našudrane na svojem repertoarju. Pričakujemo torej, da bomo prav gotovo slišali o božičnih praznikih na našem odru že zdavnaj objubljenega „Fausta“ z g. Orželskim v glavni ulogi. Gledališko vodstvo je dolžno ostati se na želje občinstva in mu nuditi kaj dobrega in — novega! V vednih ponovitvah pa izgublja tudi najboljšo delo svojo mlkavnost. Torej!

Društvene vesti.

Telovadno društvo Sokol v Trstu.

Danes zvečer točno ob devetih v zgorajh prostorih kavarnе Balkan seja društvenega odbora. Pridite poineševilac!

Starosta.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah. Vsi pevci naj pridejo prav gotovo v nedeljo, dne 7. t. m., točno ob 1. uri popoldne v društvene prostore, kjer bo pevska vaba.

„Miklavžev večer“ priredi tudi svetovivanska podružnica CMD v nedeljo, dne 7. t. m. ob 4 v „Narodnem domu“. Spored: Mladinska igra v treh dejanjih „Indijski siroti“, nastop Miklavža. — Darovi morajo biti kolekovani z narodnim koškom in naj se pošiljajo edino le v otroški vrtec.

Duševni delavci, ki nimajo toliko prilike, da bi se gibali na prostem, morajo paziti na one telesne funkcije, ki vzdržujejo zdravje, predvsem pa se morajo varovati zapeke, ki povzročata tudi pri trdnih in krepkih ljudeh začetek različnih bolezni. V slučajih zapeke pa treba rabiti samo naravna odvajalna sredstva, med katere se sme prištevati v prvi vrsti naravna kislavoda „HUNYADI JANOS“. Po zistematični uporabi naravne kisle vode „Hunyadi Janos“ se ozdravi tudi najtršo zapeko. Profesor H. C. (v Breslavi) se je izrekel tako-le: „Nulla dies sine „Hunyadi Janos“. Noben dan brez „Hunyadi Janos“.

: Kinematograf v Rojanu :

Danes v PETEK in jutri v SOBOTO se ponovi na splošno željo veliko delo iz romana

Quo vadis?

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-cem, da je naš nepozabni oče, ded, brat, stric, gospod

FRAN GRUNTAR

veleposestnik, župan, član okrajn šol sveta goriškega in cestnega odbora ajdovskega, odlikovan z zaslužnim zatim križcem itd.

danes po kratki bolezni v 67. letu, previden s sv. zakramenti v Bogu zaspal.

Pogreb bo v petek, dne 5. t. m. ob 3 popoldne.

V ŠMARJAH pri Ajdovščini, dne 3. decembra 1913.

Rodbine:

Gruntar - Kante - Ferjančič.

Prva slovenska izdelovalnica mestnih, žilvinskih in drugih teh-nično za trgovino in oirt, stavilno in umetno ključavninarstvo

IVAN REBEK

Celje, Poljska ulica 14

priloroča svoje teh-nico. Cenki narazpisane brezplačno in franco.

Dr. PEČNIK

(Dr. PETSCHNIGG)

TRST, VIA S. CATERINA ŠTEV. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni. 8-9 in 2-3 in špečjalist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11½-1 in 7-7½.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel dobroznan

trgovino jestvin

Antonija Mihelič

v Trstu, ul. Rojan št. 8

FRAN SLUGA.

ZAHVALA.

Podpisana, globoko ganjena po tolikih dokazih iskrenega sočutja ob prebriski izgabi preljubljene

SVETKE

izreka vsem onim cenajnim osebam, ki so bodisi z darovanjem svečja ali s spremstvom k večnemu počitku, ali na katerikoli drugi način hoteli počastiti spomin predrage in nepozabne pokojnice, ten potim najprisrčnejši zahvalo.

TRST, 4. decembra 1913.

Obitelj PRELOG.

Anton Mahne, trgovec

Priporoča sl. občinstvu

svoje trgovino jestvin in kolonijalnega blaga

Trst, ulica dell' Istria št. 4

s podružnico na Greti šte. 275.

VSAKOVRSNA VINA IN LIKERJI

v steklenicah Blago vedno sveže. Postrežba na dom. Prodaja na drobno in na debelo.

KUPUJTE NARODNI KOLEK!

Mnenje gospoda dra. Scharfa v Karlovih varih

Gosp. J. SERRAVALLO Trst.

Naznanjam Vam na Vašo prošnjo, da rabim z uspehom že več let Vaše **ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO** proti oslavljenju vsled slabe hrane in proti vsakemu zadržanju krvne tvoritve ter da Vaš izdelek zavzema trajno mesto v mojih ordnacijskih.

KARLOVE VARI, 10. maja 1909. Dr. SCHARF.

NOVA PRODAJALNA ZGOTOVLJENIH ŽENSKIH OBLEK

MARCO CONFORTI

TRST — ULICA CAMPANILE ŠT. 21

NAJVEČJA IZBERA ZGOTOVLJENEGA ŽENSKEGA PERILA po najzmernejših cenah.

Plasti zadnja novost . . .	od K 18-- do 48	Blaze zadnje novosti . . .	od K 2-- do 35
Jopiči	„ K 22-- do 35	Spod. krila vsake vrste . . .	„ K 3-- do 22
Obleke	„ K 20-- do 80	Vestalje (novost)	„ K 7-- do 35
Krila	„ K 7-- do 30	Srajce (čipkan chiffon) . . .	„ K 1-50 do 5

Prosi se, da vsakdo ogleda razstavo, ne da je primoran kupiti.

Novo blago vedno prihaja.

Kratke suknje . . . od K 20— naprej

Zimske suknje . . . „ 28— „

Obleke moderne . . . „ 29— „

Kožnihi, perilo, kravate in drugo.

Točna, solidna postrežba.

BOHINEC & Co.

Trst, ulica Ponterosso 8, vogal ul. Nuova 13.

Najfinejše in elegantne obleke po meri.

POZOR!

Ženske obleke, ranglane, plašče, jopice i. dr. prodajamo

radi opustitve

po neverjetno najnižjih cenah.

Ne zamudite te redke prilike!

Veliki bazar !! Velika Miklavževa razstava !!

Trst, via delle Poste št. 1 (pri mostu Ponterosso).

Sokolov Miklavžev večer obeta biti zares lepa prireditev. Miklavž se je spomnil že marsikoga in potreboval marsikatere. Gospa Bičkova je precej zaposlena kot posredovalka med nebežkim in Sokolovim sv. Miklavžem. Nekateri se bojijo, da bo kakor lani Miklavž imel premajhno brado, a zagotavljamu jih, da se motijo. Preskrbljeno je za brado in malho, v kateri bo gotovo za vsakogar kak dar. Zato na sv. denju zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“.

„Sokol“ pri Sv. Jakobu v Trstu priredi v nedeljo, dne 7. t. m., v dvorani „Konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu „Miklavžev večer“. Iz posebne prijaznosti nastopi pri tej zabavi vsem tržaškim Slovincem dobro poznani čarodejec, profesor magije, gosp. Josip Dominis z izbranim programom. Sijajen nastop Miklavža s svojim velikim nebežkim in peklenim spremstvom. Med posebnimi točkami svira iz priljznosti popoln mandolinistični klub „V. Parma“. Po zabavi ples od 8 do polnoči. Začetek zabave ob 4 popoldne. Vstopnina: za člane 20 vin, za osebo, otroci prosti. Za nečlane: 40 vin, za osebo in po 20 vin, za otroke. Darovi za Miklavža naj se blagovoljno izročijo v soboto ali nedeljo gostilničarju v „Konsumnem društvu“. Na vsakem daru naj bo različen naslov in narodni kolek.

Šentjakobska podružnica CMD priredi Miklavževu jutri, v soboto, ob 3 pop. v otroškem vrtcu, Kjarbola Zgornja št. 11. Sivo občinstvo vabimo, da pride pogledat 120 otroški vrtec obiskujočih otrok, ki nastopijo letos prvičkrat.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Trstu vabi potom pripravljaj nega odbora na mesečni sestanek, ki se bo vršil jutri, v soboto, dne 6. avgusta t. l., v prostorih ul. Glotto.

Tržaško pogrebno društvo pri Sv. Jakobu ima danes, zvečer ob 8 v „Jadrani“ svojo redno mesečno sejo. Ker se bliža konec poslovnega leta, naj pridejo vsi odborniki in namestniki.

Ciril Metodov ples. Danes, ob 8:30 zvečer v prostorih bratskega društva „Strossmayer“ ulica Lavatolo št. 1, l. n., sestanek združene slovenske mladine za prireditev CM plesa. Rešitev važnih stvari zahteva obilne udeležbe.

Ruski kružok ima odborovo sejo danes, v petek, ob 7:15 v Slovanski čitalnici.

Pevsko društvo „Trst“ ima danes ob 8 zvečer pevsko vsjo za mešan zbor. Pridite vsi!

Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu. Odbor pevškega društva „Kolo“ se tam potom najkrajnje zahvaljuje vsem cenjenim gostom pevškega večera v Rojanu, ki so ga posetili v tako častnem številu, da so bili širni prostor „Konsumnega društva“ pretesni. Zahvala gre nadalje vsem gospodom in damam, ki so iz priljznosti brezplačno sodelovali, ter s tem pripomogli, da je pevski večer tako krasno uspel. Iskrena zahvala končno vsem cenj. darovalcem.

Nar. delavska organizacija.

Skupina delavcev v plavžih. V soboto, ob 7 zvečer društven shod v „Gospodarskem društvu“ v Škednju.

Podružnica NDO v Sv. Križu. Danes, v petek, ob 7:30 zvečer važen sestanek v društvenih prostorih.

Delavci pri Sv. Jakobu naj blagovoljno zanaprej plačujevati svoje prispevke samo v ondodnem uradu, ker je šentjakobska podružnica sedaj samostojna.

Pevski zbor NDO. Kdor ima veselje do peja, naj se priklasi v uradu NDO, ker v kratkem namerava NDO ustanoviti pevski zbor.

Za godbeni odsek NDO so nadalje darovali: „Delavsko podporno društvo“ K 15.—, Karol Trošt K 4.—, Alojzij Povh K 5.—.

Vesti iz Goriške.

Šolska mladina v Sv. Križu pri Ajdovščini priredi dne 7. decembra ob 3 pop. Miklavžev večer z bogatim sporedom: petje, deklamacije, prizori in igra „Sv. Miklavž“. Ker se ves dobiček porabi za šolske potrebščine revnim otrokom, se bodo preplačila hvaležno sprejemala.

„Miklavžev večer“ goriškega „Sokola“ se vrši v nedeljo, dne 7. t. m., ob osmih zvečer v „Trgovskem domu“. To leto se je potrdil goriški „Sokol“ s posebno raznovrstnim programom. Poleg vojaške godbe, telovadnega nastopa, burke, albanskega muzeja in sijajnega Miklavževega nastopa bo predvsem skrbel ples, da pride vsak obiskovalec na svoj račun. Ljubitelji dobre kapljice in krepčilnih jedi pa čisto gotovo zadovolji Žefova gotlina v polni meri. Zato v nedeljo vsi na „Miklavžev večer“. Cene so z czitrom na bogati program zelo nizke. Vstopnina znaša 60 vin. Za ples pa plačajo člani „Sokola“ in dijaki 1 K, ostali 1 40 K, dočim so gospodične oproščene tega davka.

Za otroke pa priredi goriški „Sokol“ že jutri, v soboto, dne 6. t. m., ob 5 popoldne v „Trgovskem domu“ poseben „Miklavžev večer“, kjer je vstopnina prosta. Starši, ne zamudite obiskati te prireditev in privesiti seboj svoje mαιčke.

Dijaške demonstracije v Gorici. V terek, dne 2. t. m., je imelo tukajšnje srednješolsko dijaštvo praznik za cesarjevo petinšestdesetletnico; to priliko pa je porabila italijanska učeca se mladina, da je manifestirala za italijansko vseučilišče v Trstu — gor in dol po ulicah. Bili so mladi fantiči iz gimnazije, realke in drugih zavodov in punčke iz trgovske in meščanske šole. Bilo je okoli 5 popoldne, ko so prikorakali thro po Travaliku. Toda pozneje so se hrabrij z različni vzkliki, in ko so jim prišli slovenski dijaki v gruč nasproti, so padeli tudi klofute, tako da je posegla tudi policija vmes ter aretirala dve vroči punčki in enega slovenskega in dvojico italijanskih dijakov, ki pa so bili vsi takoj izpuščeni na svobodo. Značilno pa je, da so reševali vseučiliško vprašanje z vzklici „Evvia GORIZIA ITALIANA“ ter da se je videlo komisar Rezza pred demonstracijo — dobre volje in brez palice, potem pa z gorjačo, ki pa mu jo je vzel stražar. Toda ta je palico vrolil, ker so drugi hujskali Rezza, da naj zahteva palco nazaj, ker ni ničesar storil. Tudi strega razgrajača Šaplo ni manjkalo zraven, ki se je tolažil, da bi Slovincem razbili glave, če bi bilo pred 20 leti. — Ravčki, tempi passati!

Tako rešujejo Italijani vseučiliško — kulturno vprašanje. A.

Vesti iz Istre.

Iz Kozine. Podružnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“ priredi v nedeljo, dne 7 decembra t. l. „Miklavžev večer“ na Kozini v hotelu „Kozina“. — Začetek ob 6 zvečer. Darila je prinesiti pravočasno v hotel „Kozina“.

Druge slovenske dežele.

Gledališko društvo na Jesenicah uprizeri v nedeljo, dne 7. t. m., ob 7/8 zvečer v dvorani pri „Jelenu“ na Savi veliko dramo „Vstajenje“, po romanu L. N. Tolstega spisal Bataille. Kakor smo že naznanjali, gostuje v tej drami v ulogi Katluše gospa Štefanija Dragutinovičeva iz Trsta. Sivo občinstvo naj ne zamudi izredne prilike, ki mu bo danes gledati na našem odru priznano umetnico. Cene se niso zvišale, dasi bosta nova dekoracija in izpopolnitev garderobe mnogo stala. Pokažite vsaj to pot, da smo člani kulturnega naroda!

Dalje javljamo, da se je društvu posrečilo pridobiti gospo Dragutinovičovo tudi za predstavo v ponedeljek, na praznik dne 8 t. m. Da se omogoči obisk tudi vnanj/m, je začetek ponedeljske predstave določen na 7/3 uro točno. Vračali se bodo lahko s šestimi vlaki.

DAROVI.

— Za Božičnico so darovali K 30 ga. Bček Razbornik, po K 20 g C. Kamenaro vič, Kristjan Dejak K 10 dr. Pretner.

Hans Scheidler

zobotehnik
bivši: prvi zobotehnik
Dr. Ferdinanda Tanzer
Sprejema od 9—1 in od 3—6.
Trst, Piazza C. Goldoni št. 5

V 8 dneh krog sveta

Posebna poročila za PALMA tisk Dr. FRITZ KAUTSCHUK
VII. dan: Brzojav iz Carigrada:
Tu v Carigradu tak je tlak Pa kaj zato? Deset daš piastrov bornih
Da podpetnik ti uniči vsak In „PALMA“ par dobiš izbornih.

Mali oglasi

- Lepo** soba za K 30 odda hrvaška rodbina Ul. Cuzi 40, I. n., postaja tramvaja. 2:99
- Meblirana** soba se takoj odda. Scala Belvedere 4, vrata 25. 2901
- Odda se** takoj soba, mesečno K 12, ul. Commerce 18, V. nad. 2902
- Išče se** prid. a ne premlada, čista in vestna služkinja, ki zna kuhati in opravljati vsa domača dela. — Naslov pove inseratni oddelek Edinosti. 2923
- Udovec** z dobro plačo v cesarski službi se želi poročiti z gospodično sli udovo od 40 let sprej. bлага anača, ki ima svojo hišo ali pa 20000 K. Ponudba pod „Udovec“ na inseratni oddelek Edinosti. 2892
- Cepijene tete** refoš in tele vrste se vobé pri Tavčarju v Krepjrah, pošča D. tovlje pol ure oddaljeno od postaje Repen tabor ali Dovolinje Skopje. 2894
- Velika, lepa njiva je na prodaj** v DEKANIH pri KOPRU (Istra). — Njiva obsega krog 4000 m², je deloma s trami obsajena, ima krasno, popolnoma ravno lego ob cesti in bi bila jako primerna za zgradbo vile sli kmečkega doma. Zumlja plodovita in za vsakoršen sadež. Voda bi se dobila na mestu, kamen v neposredni bližini. — Njiva se odda evntuelno tudi v najem. Vp. šatati je v gostilni go. ANTONIJE GRIZIJA pr. DEKANIH. 2895
- Proda se** v Gorici velik internacionalni brivski in lasuljarski salon z delavnico za lase Za pojasnila pisati pod „Salon“ poštno ležeče — Gorica. 2896
- Izgubila se je** velika psica, siva, katere ališi na ime „Tri ste“. — Kdor jo ima, naj blagovolj prinese jo v Lonjer št. 12, kjer dobi nagrado. 2897
- Sklad šče,** sedaj gostilniški prostori, se odda takoj v podnajem. — Vprašati v gostilni NDO, ulica Carradori. 2905
- 3000, 4000, 5000 in 6000 K** na razpolago na prvo uknjižbo v Trstu ali okolici Emilio, Kavarna Rossetti od 8—9, 3—4. 2903
- Novi hiša** s 3 stanovanji, 300 sežujev zemljišča se prid. za Kron 16.000. Saldo 5000, ali pa se zamenja z melim zemljiščem Emilio, Kavarna Rossetti od 8—9, 3—4. 2904
- Skupina Viktor Parma** — priredi Miklavžev večer v gostilni „Jadrani“ v soboto ob 8 zvečer. — Darove sprejema gostilničarka. 2908

- Sobica** meblirana se odda v ulici Belvedere 57. III. desno. 2900
- Gospa** sems, odda možu in ženi urejeno sobo s porabo kuhinje. — Ulica Conti št. 40 III. nad., vrata 14. 2898
- Fotograf** Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospodarka alica 7. 4444
- Poh štvo** za eno s alno sobo prodaja Ivan Ščuka mizar, ul. San Olinio 533, T. st. Sv. I. an. 2474
- 5000 □** sežojev zemljišča in nekaj gozda v Rojanu (Scala Santa, Stajce) se prod. po ceni Pojasnja v ul. ci Stadion št. 8, pri Franjo d.ovi Žitko. 2893
- Cepijene tete** I. vrste naročite doktor jih je že v zalogi! Cenik na razpolago Forčić in d. ug. trtnica Kouen. 2679
- Proda se** dobro ohranjen števalnik s trami luknjami, kotlom za vodo in pečko, kakor tudi potrebne cevi, v Rojanu, Vicolo delle Rose št. 40, I. nad. 2890

NAZNANILO.

Čast mi je naznaniti slav. občinstvu, da sem odprl popolnoma novo pekarno v ulici Caserma št. 11, katera je preskrbljena z vsakovrstnim blagom. Kruh vedno svež. Najfinejše vrsti moke. Prepečenici, slaščice, mrzle pijsače, kakor tudi vino in likerji. Uljudno se priporoča ALOJZIJ GULJ, (prej na trgu Caserma).

Avtomobil - Universal

Ford 16--20 HP

Novi modeli 1913
Pomnoženo proizvajanje. Znižanje cen!
4—5 sedežev K 4800; 2 sedeža K 4300. Laudat 6 sedežev K 6300. Popolna oprava Capote s stranijskimi zavosami, st. klo, pet svetilk, generator za acetilenski plin, rog, kilometrski števalnik in hitromer. Cene veljajo za voze prosto vezne in colnine v Trstu.

ANTON SKERL,
sodoljnik iz edenec
Trst, Piazza Carlo Goldoni. Telefon 1734.
Garage: Via dei Bacchi 18. Telefon 2247.

HINKO KOSIČ

naznanja slavnemu občinstvu, da je odprl v Trstu, v ul. Carradori št. 15 (pod svojim hotelom)

GOSTILNO-BUFFET

kjer toči raznovrstno vino belo in črno ter Dreherjevo pivo prve vrste. Kuhinja preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili ob vsakem času. Priporoča se za obilen obisk LASTNIK.

Tržaška posojilnica in hranilnica

Posčno hranilnični račun 16.004.
Posojila daje
na vknjižbo,
na menice,
na zastave in
na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.
Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge
sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po
4 1/4 %
Večje stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru. Rentni davek plačuje zavod sam. Vinga se lahko po eno krono. Oddaja domače nabiralnike (hranilne pušice).

registrovana zadruga z omejenim poročtvom.
Trst, piazza Caserma št. 2, I. (v lastni palači — vhod po glavnih stopnjicah).
Telefon št. 952.
Ima varnostno oeloo (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednosti, popolnoma varno proti vlovu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.
Stanje vlog nad 10 milijonov
URADNE URE: od 9 do 12 doajdne in od 3 do 5 popoldne
Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.